

РОЗВИТОК НАВИЧОК ПИСЬМА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

DEVELOPMENT OF ENGLISH WRITING SKILLS AMONG THE STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES

Стаття присвячена особливостям розвитку навичку письма англійською мовою у студентів немовних спеціальностей. Розглянуто основні цілі навчання англійської мови для студентів немовних спеціальностей, які допоможуть адаптуватися до майбутньої фахової діяльності, серед яких: комунікація (здатність ефективно спілкуватися англійською мовою дає змогу реалізувати багато професійних можливостей), міжкультурна компетенція (вивчення іноземної (англійської) мови допомагає студентам отримати більш глибоке розуміння інших культур), додаткові професійні можливості (знання англійської мови може стати додатковою перевагою у пошуку роботи). Охарактеризовано три види мотивації студентів до вивчення англійської мови: зовнішня – характеризується участю студентів у навчальному процесі заради визнання, отримання високих балів і похвали; внутрішня – властива студентам, котрі самі визначають собі цілі, яких прагнуть досягти у вивченні англійської мови; внутрішня глибина – складається з мотивації та мотивів. Констатовано, що в процесі навчання письму дуже важливим є вміння працювати з іномовним текстом. Встановлено, що задля більшої мотивації у процесі формування навичок письма англійською мовою навчання для студентів немовних спеціальностей повинно бути орієнтоване на практичне застосування іноземної мови в їх майбутній професійній діяльності. Акцентовано на тому, що задля ефективнішого опанування письмовими навичками англійською мовою студентами немовних спеціальностей важливо займатися протягом навчання у ЗВО науково-дослідною діяльністю. Визначено важливі аспекти, які можуть допомогти студентам поліпшити свої навички англійського письма (важливість частого читання, регулярність написання текстів, вивчення граматики та стилістики з англійської мови, використання ресурсів для вивчення письма, участь у письмових діалогах, звертати увагу на правопис та пунктуацію, отримання зворотного зв'язку).

Ключові слова: розвиток навичок письма, англійська мова, студенти, немовні спеціальності, англійськомовне написання текстів.

The article is devoted to the peculiarities of the development of English writing skills among the students of non-linguistic specialties. It has been reviewed the main goals of teaching the English language for the students of non-linguistic specialties that will help to adapt to future professional activities, including: communication (ability to communicate effectively in English makes it possible to realize many professional opportunities), intercultural competence (learning foreign (English) language helps students to get more deep understanding of other cultures), additional professional opportunities (knowing the English language may become an additional advantage when looking for a job). Three types of student's motivation for learning English have been described: the external – characterized by the participation of students in the educational process for the sake of recognition, receiving high marks and praise; the internal – suitable for students who define themselves the goals they want to achieve in learning English; the internal deep – consists of motivation and motives. It has been ascertained that in the process of teaching writing a very important ability is working with a foreign text. It has been found that for greater motivation in the process of forming writing skills in English, training for students of non-linguistic specialties should be focused on the practical application of foreign language in their future professional activities. It has been emphasized the fact that in order to more effectively master writing skills in English by students of non-language specialties, it is important to engage in scientific and research activities during their studies at the institutions of higher education. The important aspects, which can help students to improve their English writing skills (the importance of frequent reading, regularity of writing texts, learning English grammar and stylistics, using resources for learning writing, participating in written dialogues, paying attention to spelling and punctuation, receiving feedback) have been identified.

Key words: development of writing skills, English language, students, non-linguistic specialties, English writing of texts.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.2.27>

Фодор К.Й.,

докт. філософії,
доцент кафедри філології
Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II

Гнатик К.Б.,

докт. філософії,
доцент кафедри філології
Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II

Лізак К.М.,

доцент кафедри філології
Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В останні десятиріччя показово зріс відсоток людей, які бажають вивчати іноземні мови. Особливим попитом користується англійська мова, опанування якою дає можливості у майбутньому фаховому розвитку не лише в межах України, а й по всьому світі. Процес реформування системи освіти українських ЗВО передбачає нині підготовку конкурентоспроможного спеціаліста з високим рівнем знання іноземної (англійської) мови.

Навчання іноземної мови для студентів немовних спеціальностей є важливою складовою їхньої

освіти. Хоча іноземна мова може не бути основною професійною спеціалізацією, володіння нею має багато переваг і може відкрити додаткові можливості в майбутній кар'єрі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши дослідження і публікації науково-методичного характеру варто наголосити, що існує багато методичних напрямів і технологій навчання англійської мови у ЗВО України. Сучасні вчені розробили низку методичних норм та рекомендацій для підготовки студентів немовних спеціальностей, які вказують на важливість створення мотиваційного підґрунтя до вивчення

нового лексико-граматичного матеріалу за умови колективної праці на практичних заняттях (К. Васильєва) [1], особливості навчання іноземної мови професійного спрямування для студентів немовних спеціальностей (У. Кецик-Зінченко, О. Корж, А. Захаржевська) [2; 3], а також застосування методів індивідуально-дослідної роботи у навчанні англійської мови студентів немовних факультетів (А. Котова, К. Вороніна, О. Ленська) [5].

Проте, не зважаючи на велику кількість досліджень проблеми, питання англомовної підготовки на факультетах немовних спеціальностей залишається актуальним.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У науковому колі триває постійний пошук шляхів удосконалення та модернізації системи навчання англійської мови студентів, які навчаються ЗВО України. Серед усіх аспектів іншомовної підготовки важливе місце займає формування вмінь англомовного письма. Але проблема розвитку навичок письма у студентів немовних спеціальностей залишається однією із пріоритетних.

Формулювання цілей статті полягає в тому, щоб охарактеризувати особливості розвитку навичок письма англійською мовою у студентів немовних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У процесі навчання англійської мови для студентів немовних спеціальностей можуть використовуватися різні підходи та методи, залежно від конкретних потреб студентів та їхнього напрямку навчання. Основними складовими іншомовної підготовки можуть бути аудіювання, читання, говоріння і письмо. З огляду на це визначаємо основні цілі навчання англійської мови для студентів немовних спеціальностей, що допоможуть адаптуватися до специфіки будь-якого виду майбутньої фахової діяльності, серед яких:

– Комунікація. Здатність ефективно спілкуватися англійською мовою відкриває двері до багатьох професійних можливостей. Багато компаній та організацій працюють на міжнародному рівні і шукають співробітників, які можуть ефективно комунікувати з клієнтами та партнерами з інших країн.

– Міжкультурна компетенція. Вивчення іноземної, зокрема, англійської мови допомагає студентам отримати більш глибоке розуміння інших культур. Це дозволяє їм бути більш адаптованими до міжнародного середовища та працювати з людьми з різних культурних контекстів.

– Додаткові професійні можливості. Знання англійської мови може стати додатковою перевагою у процесі пошуку роботи. Багато роботодавців цінують співробітників, які можуть працювати з клієнтами та партнерами з інших країн, що дозволяє розширити спектр доступних вакансій для студентів немовних спеціальностей.

– Зупинимось на важливості формування навичок письма англійською мовою у студентів немовних спеціальностей. Першочерговим аспектом будь-якого навчального процесу є процес формування мотивації до опанування того чи іншого виду діяльності.

З метою поліпшення процесу формування мотивації викладач має сприяти створенню на заняттях такого навчального середовища, у якому б студенти відчували внутрішню потребу навчатися та самовдосконалюватися. Цього можна досягти за умови, коли студент самостійно обирає собі мету й докладає зусилля, аби її досягти. Необхідними умовами мотивації студента до опанування певним видом діяльності, в тому числі й навичками письма, вважаються: допитливість студента, прагнення задовольнити допитливість, бажання самовдосконалюватися, а також наполегливість щодо досягнення поставленої мети [1, с. 54].

Вітчизняні науковці визначають три види мотивації студентів до навчання, а саме зовнішня, внутрішня та глибинна внутрішня. Зовнішня мотивація характеризується тим, що студент бере участь у навчальному процесі заради визнання, отримання високих балів і похвали. Проте він є мало зацікавленим у саморозвитку та працює на короткотривалу перспективу та насамперед зацікавлений у тому, щоб заслужити похвалу, чи не отримати низький бал. У такому разі студенту необхідно працювати над своїм розвитком та вдосконаленням знань. Внутрішня мотивація властива студентам, котрі самі визначають собі цілі, яких прагнуть досягти у вивченні англійської мови. При цьому у студента розвивається глибинний інтерес до навчання та саморозвитку. Такий студент не звертає особливої уваги на набрані бали, а досягає успіхів у навчанні завдяки внутрішньому інтересу здобути нові знання з іноземної мови, прагненню досягнути поставленої мети тощо. Внутрішня глибинна мотивація складається з мотивації та мотивів. Вона залежить від бажання самого студента до навчання, пізнання нового й постійного саморозвитку [1, с. 54–55].

Вважаємо, що задля більшої мотивації у процесі формування навичок письма англійською мовою навчання для студентів немовних спеціальностей повинно бути орієнтоване на практичне застосування іноземної мови в їхній майбутній професійній діяльності. Доцільно використовувати завдання, що відображають реальні ситуації, з якими студенти можуть зіткнутися у своїй професійній практиці. Додатково можуть використовуватися інтерактивні вправи, рольові ігри, дебати чи написання діалогів, щоб покращити навички мовлення та розуміння. Також можуть бути корисними додаткові ресурси, такі як мультимедійні матеріали, пісні, фільми та відео для покращення навичок прослуховування і розуміння мови.

Використовуючи такі ресурси студенти немовних спеціальностей можуть тренуватись у занотовуванні матеріалів прослуханих текстів чи відеороликів. Важливо також надати їм можливість для практики письма англійською у реальних ситуаціях, наприклад, у процесі стажування, обмінну програми або спілкування з носіями мови.

Поряд із навичками вільного спілкування англійською мовою на побутову тематику фахівцям необхідні вміння та навички професійно спрямованого перекладу в певній галузі науки чи техніки, а також уміння користуватися мовою для обміну письмовими та усними повідомленнями із зарубіжними партнерами, ведення спонтанної бесіди на професійні теми з носіями мови. Такий рівень володіння мовою вимагає від фахівців не лише знання та розуміння закономірностей побудови форми іншомовного висловлювання, алей глибокого розуміння іншомовної культури тареалій [2, с. 104].

У процесі навчання письму дуже важливим є вміння працювати з іншомовним текстом. Основним завданням при цьому є формування письмових навичок правильно складати та оформлювати науково-технічну документацію, наукові звіти, огляди, доповіді та статті; сформувані готовність до комунікації письмово англійською мовою для вирішення завдань професійної діяльності, а також здатність самостійно складати та презентувати проекти науково-дослідних і науково-виробничих робіт. При навчанні письмовій комунікації іноземною мовою студентів немовних спеціальностей необхідно не просто пояснити їм структуру, наприклад, ділового листа та познайомити з лексичними одиницями, характерними для нього, а й дати уявлення, як можуть бути сприйняті ті чи інші неточності в письмовій формі носієм мови, які помилки здатні привести до того, що комунікація не відбується [3, с. 209–210].

Це може бути наслідком не достатнього опанування письмовими навичками. Під час вивчення англійської мови студенти немовних спеціальностей здебільшого стикаються з такими типовими складнощами:

- намагання транслювати думку з першої мови студента англійською, дотримуючись ідентичної структури речення та розповіді загалом (у цьому контексті перша мова розуміється як рідна мова того, хто вивчає англійську);

- не досить переконливі аргументи через відсутність обізнаності щодо особливостей структури та логіки викладення англомовного матеріалу на письмі;

- брак ідей, про що та як саме писати;

- грамотність використання англійської мови (наскільки правильно студент використовує конкретну мовну систему, включно з граматиною, словниковим запасом і вимовою);

- нездатність помічати власні помилки [4, с. 156].

Для ще ефективнішого опанування письмовими навичками англійською мовою студентами немовних спеціальностей важливо займатися протягом навчання у ЗВО науково-дослідною діяльністю. Науково-дослідна діяльність студентів ініціюється та контролюється здебільшого викладачами спеціалізованих кафедр. Зазначена діяльність зазвичай здійснюється за допомогою курсових та дипломних робіт, участі студентів у наукових студентських гуртках, товариствах, семінарах, конференціях, конкурсах на кращі студентські роботи, публікації та ін. Водночас ми вважаємо, що не можна недооцінювати роль викладачів англійської мови, які працюють зі студентами немовних факультетів задля підготовки їх до дослідницької діяльності. Нині, коли зв'язки з іншими країнами постійно розвиваються і зміцнюються, необхідно навчити студентів репрезентувати результати власних досліджень іноземною мовою, правильно будувати речення, відповідаючи на запитання, використовувати необхідні кліше та конструкції при написанні наукових робіт англійською мовою. Для досягнення цих цілей варто проводити заходи, які вимагають від студентів немовних спеціальностей ретельної та індивідуальної підготовки. Серед таких:

- організація наукових дискусій та диспутів в аудиторіях;

- проведення наукових студентських конференцій на кафедрах;

- написання наукових робіт під керівництвом викладачів з подальшим їх захистом [5, с. 95].

Проаналізувавши усі особливості підготовки до ведення письмової діяльності англійською мовою студентів немовних спеціальностей у ЗВО, визначаємо важливі аспекти, які можуть допомогти студентам поліпшити свої навички англомовного письма:

1. Важливість частого читання. Читання англомовних матеріалів, таких як книги, статті, блоги, допоможе студентам більше ознайомитися зі структурою речення, розширити словниковий запас і вивчити правильні моделі виразності.

2. Регулярність написання текстів. Вироблення навичок англомовного письма вимагає практики. Потрібно писати англійською мовою кожен день. Для цього варто почати з написання коротких текстів, таких як щоденний журнал або блог, і поступово переходити до складніших форматів, наприклад, есе або листів.

3. Вивчення граматики та стилістики з англійської мови. Поглиблене вивчення граматичних правил та стилістики допоможе використовувати правильні структури речень, відтворювати різноманітні стилі письма і вдосконалювати загальний рівень виразності.

4. Використання ресурсів для вивчення письма. Існує багато онлайн-ресурсів, які допоможуть

вивчити техніки письма англійською мовою. Деякі з них надають зразки різних типів текстів, вправи на граматику та стилістику, а також зразки редагування текстів.

5. Участь у письмових діалогах. Потрібно проводити спілкування в чатах чи месенджерах з іншими студентами, які також навчаються англійської мови, а також запрошувати носіїв мови до спільних письмових діалогів. Це дозволить виробити навички письма, виправляти помилки та вивчити нові вирази.

6. Звертати увагу на правопис та пунктуацію. Правильний правопис і використання пунктуації є важливими частинами письма. Важливо використовувати граматичні правила, перевіряти орфографію та переглядати свої тексти перед їхнім поданням.

7. Отримання зворотного зв'язку. Варто звертатися до викладача, наставника або інших студентів, щоб отримати зворотній зв'язок щодо своїх написаних робіт. Вони можуть надати корисні поради та вказівки щодо поліпшення навичок письма.

Висновки. Загалом, навчання англійської мови для студентів немовних спеціальностей має на меті розвиток комунікативних навичок, міжкультурної компетенції та створення додаткових можливостей для їх майбутньої кар'єри. Розвиток навичок письма англійською мовою є важливим складником навчання студентів немовних факультетів ЗВО України.

Важливо пам'ятати, що розвиток навичок іноземного письма вимагає часу і наполегливості, а достатня мотивація у навчанні допоможе покращувати вміння англомовного написання текстів різних типів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Васильєва К. В. Мотивація студентів ЗВО немовних спеціальностей до вивчення нового лексико-граматичного матеріалу за умови колективної праці на практичних заняттях. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 19, Т. 1. 2019. С. 53–56.

2. Кецик-Зінченко У. Особливості професійно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. *Молодь і ринок*. № 9 (176). 2019. С. 101–106.

3. Корж О. Ю., Захаржевська А. А. Особливості навчання іноземної мови за професійним спрямуванням студентів немовних спеціальностей. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 7 (345). 2021. С. 206–215.

4. Модестова Т. В., Крсек О. Є. Розвиток навичок письма у підготовці до іспитів з англійської мови. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Т. 32 (71), № 1 Ч. 2. 2021. С. 155–159.

5. Kotova A., Voronina K., Lenska O. The main types of individual work for students of non-linguistics departments. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. Вип. 95. 2022. С. 92–98.